

Hurriyat

Mustaqil gazeta

2022-yil
2-fevral
chorshanba
№ 4 (1276)

Gazeta 1996-yil dekabrda chiqqan boshlagan * www.uzhurriyat.uz * @ gazhurriyat@mail.ru * t.me/hurriyatuz * Hurriyat gazetasi

МУШТАРИЙ МИНБАРИ

МАТБУОТГА ҚАЙТМАСАК БЎЛМАЙДИ

Кўп йиллар олий ўқув даргоҳида бўлажак журналистларга сабоқ берган олим Сайди Умировни кўпчилик билади. У киши биз билан кўшни эди. Эски матбаачи бўлганим учунми мен билан гурунглашишни яхши кўрарди. “Сизлар тухумни арчиб меҳмонга тутган мезбон каби, ўқиш пайти талабаларни шижоат пўчоғидан айриб кўясизлар чоғи, матбуотда юрак ҳовучлаб ишлайдиган бўлишадими – танқидий мақола ёзишдан кўрқадилар”, деб ҳазиллашсам, ўйланиб қоларди раҳматли. Нега гапни бундан бошладим? Чунки ўша ҳазил-чин гап замирида кейинги йиллар мени ўйлантирган жуда катта муаммолар ётади.

ёки миллионлаб хонадонларга газета-журналлар етиб бормаётганига сабаб нима?

Камина 1936 йилда Тошкент туманининг Келес шаҳрида туғилиб ўсган. 1953 йили меҳнат фаолиятини Тошкент почта бошқармасида газета ва журналларни сараловчи ёрдамчи сифатида бошлади. Соҳага кўйган ихлосим туфайли фаолиятим доирасида бир неча босқичлардан ўтиб, почта бошқармаси раҳбари лавозимига кўтарилдим. Кўп йиллар Тошкент шаҳар “Союзпечать” агентлиги (ҳозирги “Матбуот тарқатувчи”

АК) директори вазифасида ишладим. Тўғри, бир соҳада узоқ ишлаган баъзи кишилар ишдан кетгандан кейин корхонаси фаолиятига бепасандлик билан қараган, уларнинг ишдан нўқсон излаган ҳоллар кўп кузатилган. Шу маънода андишага бориб ўзимга савол берман: матбуотнинг бугунги аҳоли, унинг муштарийларга етиб бориш даражаси, бу соҳадаги муаммолар ҳақида муносабат билдиришга маънавий ҳақим борми? Сўнг

яна ўзимга дейман: тўқсон ёшни қоралаш арафасида турибман, билдирадиган фикрим қандайдир манфаат, тама илнжиди эмаслиги аён. Чунки менга шу ёшимда ҳеч қандай иш, вазифа керак эмас, Худога шукр, пенсия гаштини суриб юрибман. Қолаверса, Ўзбекистонда сўнгги беш-олти йил ичида ёшу қарини кувонтирадиган ўзгаришлар бўлди. Яширишнинг ҳожати йўқ, деярли барча соҳа инки-

розга учраш арафасида эди. Журналистлар таъбири билан айтганда, хом-хатала бир мақолани таҳрир қилишдан кўра янчисини ёзиш осон бўлганидек, сиёсий-иқтисодий, маданий-маърифий ҳаётда бировлар йўл кўйган камчиликларни бартараф этиш жуда қийин. Шукри, қийинчилик билан бўлса-да, элимиз фаровонлик сари қадам ташлади.

2-6

ЎЗБЕКИСТОН АХБОРОТ АГЕНТЛИГИ (ЎЗА) ТАШКИЛ ЭТИЛГАНИГА 30 ЙИЛ ТЎЛАДИ

МАМЛАКАТДАГИ ЕТАКЧИ АХБОРОТ МАНБАИ

Жаҳон тараққиётининг турли даврларига назар ташланса, жамият ҳамиша ахборотга кучли эҳтиёж сезиб келгани маълум бўлади. Ахборот майдони учун кураш нафақат мамлакатнинг ичида, шу билан бирга, унинг ташқарида ҳам кечади. Мустақил давлат ахборот сиёсатида эркин бўлмоғи, ўз мақсадларини оммага, қолаверса, жаҳон аҳлига тезкор, холис етказиб берувчи миллий ахборот агентликлари эга бўлиши тақозо этилади.

Ана шу эҳтиёждан келиб чиққан ҳолда эндигина мустақиллик йўлига қадам кўйган давлатимизнинг Миллий ахборот агентлиги бундан роппа-роса 30 йил муқаддам — Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1992 йил 5 февралдаги “Ўзбекистон ахборот агентлиги (ЎЗА)ни Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги (ЎЗА)га айлантириш тўғрисида”ги Фармони билан ташкил этилди.

2019 йил 2 декабрдаги Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев томонидан имзоланган “Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги фаолиятини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарорга кўра, ЎЗА — Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги республика ҳаётига оид ижтимоий-сиёсий ахборотларни тарқатувчи расмий ахборот агентлиги экани қайд этилди ва агентлик фаолияти тубдан қайтадан такомиллаштирилди, моддий-техник базаси замонавий талаблар асосида янгиланди.

Таъкидлаш жоизки, Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмаси ва Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги ўртасидаги ҳамкорлик самарали давом этаётгани, хусусан, Уюшма томонидан ўтказилган тадбирлар ЎЗА мухбирлари томонидан мунтазам ёриб келинаётганидан мамнунимиз. Журналистларни қўллаб-қувватлаш, уларнинг касбий маҳоратини ошириш бўйича Уюшма ва Агентликнинг биргаликда амалга оширилаётган ишлари, шубҳасиз, миллий ахборот маконининг равнақига хизмат қилади.

Дарҳақиқат, ЎЗА мамлакатимиз ички ва ташқи сиёсатини, жамиятимизда кечаётган ижтимоий-иқтисодий ўзгаришлар ва янгиланишларни, амалга оширилаётган туб ислохотлар моҳиятини, аҳамияти ва самараларини холис, изчил ва Ўзбекистон миллий манфаатлари нуктаи назаридан ёритадиган расмий давлат ахборот агентлиги ҳисобланади.

Халқ хизматида куну тун бўлиб, доимо янгилик излаб, янгиликка интилиб яшайдиган, жамиятда юз бераётган муҳим ўзгаришлар, устувор гоё ва ташаббусларнинг маъно-моҳиятини одамларга тезкорлик ва холислик билан етказадиган, ҳаётнинг қайноқ нуқталарига дадил кириб борадиган журналистлар ҳақида сўз юритилганда, биринчи навбатда, кўз олдимизда ЎЗА мухбирлари гавдаланади.

4-6

ФАОЛИЯТ

ЖУРНАЛИСТИКАНИНГ КАТТА МАКТАБИ

Журналистиканинг асосини аздалан холислик, фақат ҳақиқатни гапириш, ёзиш, фикр юритилаётган мавзуга адолат билан ёндашиш ташкил этади.

Мустақиллик йилларида ўзбек журналистикасининг шаклланиш жараёни осон кечмади. Тўғри, бизда жадид боболаримизнинг ибрати бор эди. Аммо ягона мафкура ҳукмрон давр, матбуотга совуқ муносабат журналистлар учун кўп сабоқлар берди.

Минг шукри, кейинги йилларда ОАВ фаолиятида, муҳтида эркинлик шабадалари эсиб, демократия нишонлари пайдо бўла бошлади. Айни пайтда электрон шаклдаги нодавлат ОАВ воситалари ривожланмоқда, давлат нашрлари қаторида хусусий матбуот анча ривож топди.

Шу йил 5 февралда давлатимизнинг асосий расмий ахборот агентлиги ҳисобланган Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги — ЎЗА ташкил этилганига 30 йил тўлади.

4-6

МУНОСАБАТ

ТАРАҚҚИЁТ СТРАТЕГИЯСИ:

ИНСОН ҚАДРИ УЧУН 100 ТА МАҚСАД

Президентимиз томонидан мамлакатимизда инсон қадр-қиммати, унинг манфаатлари, ҳуқуқ ва эркинликларини таъминлаш, тадбиркорлик ва ишбилармонликни янада ривожлантириш, таълим ва тиббий хизмат сифатини ошириш, қисқача айтганда давлат ва жамият ҳаётининг барча соҳаларини янги босқичга олиб чиқишни ўзида акс эттирган “2022-2026 йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегияси тўғрисида”ги Фармон имзоланди.

Кейинги беш йилга мўлжалланган мазкур Тараққиёт стратегияси жами 7 та йўналиш, 100 та мақсаддан иборат.

Тараққиёт стратегияси лойиҳаси оммавий ахборот воситалари ҳамда ижтимоий тармоқлар орқали аҳоли ва кенг жамоатчилик муҳокамасидан ўтказилди. Ушбу жараёнда жами 17 мингдан ортиқ тақлиф, 300 дан ортиқ янги ташаббус келиб тушган. Вилоятимизнинг фаол фуқаролари ҳам 2 мингга яқин тақлиф ва тавсиялари билан иштирок этган. Бу мамлакатимизда эркин фуқаролик жамиятининг ривожланаётганлигидан далолатдир.

“Инсон қадрини учун” тамойили асосида халқ билан очик мулоқот натижалари ҳамроҳланганда тайёрланган ушбу стратегиянинг пировард мақсади барча соҳаларни ривожланти-

риш орқали халқимизнинг фаровонлигини ошириш ва кундалик ҳаётдаги муаммоларни ҳал этишга қаратилгани билан аҳамиятлидир.

Давлат бошқаруви органлари фаолиятини “фуқарога хизмат қилишга йўналтириш” тамойили асосида трансформация қилиш орқали, давлат идоралари фаолиятининг барча йўналишларини “Давлат — халқ хизматчиси” тамойили асосида фуқарога тўғридан-тўғри хизмат кўрсатишга йўналтирилаётганлиги ҳам аҳоли манфаатларини ўйлаб чиқиб тасдиқлаш бир томон бўлса, унинг ижросини ўз вақтида ва сифатли таъминлаш инкинчи муҳим масала ҳисобланади.

2-6

БИР ШИКОЯТ ТАФСЛОТИ

АЛОВИДДИНИНГ “СЕХРЛИ” ЭКСКАВАТОРИ

Ёхуд тадбиркорнинг ўзига тегишли мулкни бир неча йиллардан буюн ололмастан сарсон-саргардон бўлаётгани хусусида

Сарлавҳани ўқиган заҳоти “Аловиддиннинг сеҳрли шамчироғи” деган эртанки эсладингиз-а, ҳақиқатдан ҳам биз уни жуда яхши биламиз ва ҳаммамизга ёд бўлиб кетган. Биз ҳикоя қилмоқчи бўлган Аловиддин эса замондошимиз, унинг ҳақиқатдан ҳам “сеҳрли” экскаватори бор. Сеҳрлилиги шундаки, ушбу экскаваторнинг эгаси битта эмас икита. Иккаласида ҳам эга эканлигини тасдиқлайдиган тегишли ҳужжат бор. Бугун биз шу “сеҳр”нинг сирларини очишга уриниб кўрамиз.

Аловиддин Муродов Бухоро вилоятининг Қоракўл туманида туғилиб ўсган. Мактабни тугатгандан кейин тумандаги сув хўжалиғига қарашли корхонада бир неча йил экскаваторчи бўлиб ишлаган. Одамларнинг оғирини енгил қиладиган экскаваторчилик касби унга жуда ёқиб қолган ва қалбда чуқур из қолдирган. Тошкент Давлат юридик институтида ўқиганда ҳам, кейинчалик туман ёшлари етакчиси бўлиб ишлаб юрганда ҳам, прокуратура тизимида фаолият юритган пайтларда ҳам сув хўжалиғида экскаваторчи бўлиб ишлаган даврларини завок ва шавқ билан эслар эди.

Орадан кўп йиллар ўтди. Кунлардан бир кун у Тошкентда “Ўзмегиомашилзинг” давлат лизинг компанияси борлигини ва бу идора кўп техникалар қатори экскаваторларни ҳам лизингга бериш билан шуғулланишини эшитди-ю унда экскаватор

сотиб олиш ва уни сув хўжалиғи тизимида ишлатиш нияти туғилди. У ниятини рўёбга чиқариш учун 2012 йилда “Қоровулбозор сув қурилиш ирригация” деб номланган хусусий корхонасини ташкил қилди ва туман ҳокими қабулига кириб лизингга экскаватор сотиб олиш нияти борлигини айтди.

Қоровулбозор туманидаги экинларни сув билан таъминлаш ишларини янада яхшилаш мақсадида сув йўллари тозалаш, янгиларини қазиб учун экскаваторлар сув билан ҳаводай зарур эди. Шу сабабли туман ҳокими унинг тақлифини мамнуният билан қарши олиб, республика лизинг идорасига туманимиздаги “Қоровулбозор сув қурилиш ирригация” хусусий корхонасига лизингга экскаватор беришларини сўрайди. хат ёзиб берганда қувончдан боши осмонга етди.

3-6

АЛОВИДДИННИНГ

“ОЕХУРЛА”...

ЭКСКАВАТОРИ

ёхуд тадбиркорнинг ўзига тегишли мулкни бир неча йиллардан буён ололмасдан сарсон-саргардон бўлаётгани хусусида

1-6

“Ўз мелио маш лизинг”дагилар ҳам уни очик чехра билан кутиб олишди.

— Биз Германияда тайёрланган, Хитойда йиғилган бир қанча занжирли экскаваторларга буюртма берган эдик, яқиндагина бир партияси етиб келди. Жуда бақувват техника. Сизга шулардан бирини берамиз. Бу экскаваторнинг умумий нархи 173.000.000 сўм, шунинг 30 фоизи эса 42.500.000 сўм бўлади, бу лизингнинг дастлабки тўлови ҳисобланади, шу суммани тўласангиз биз сизнинг ҳисобингиздан яшайдиган жойингизга экскаваторни етказиб берамиз. Вагондан тушириш ва олиб кетиш ҳақини ҳам ўз ёнингиздан тўлаёсиз дейишди...

Албатта, бу гаплар-у, бу нарх-наволар бундан ўн йил олдинги бўлиб, унда 173 миллион сўм ёхуд 42,5 миллион сўм деган маблағлар ҳозирги даврдаги билан мутлақо мос келмаслигини хурматли муштарий англаётган бўлса керак. Чунки у вақтда хорижий валютанинг сўмга нисбатан курси ҳозиргидан 2-3 баробар паст эди. Айтмоқчимизки, бу маблағлар айна кундаги пул қадри билан солиштирилганда жуда катта маблағ ҳисобланарди.

Аловиддин юқоридаги шартнома шартларининг барчасига рози бўлгандан сўнг 12К03-06 сонли лизинг шартномаси тузилиб, тарафлар томонидан имзолар қўйилди, муҳрлар босилди.

Аловиддин Муродов банк орқали пул олиб келиб, лизинг шартномаси талабидан келиб чиқадиган дастлабки тўлов — 42.500.000 сўмни тўлади.

Кўп ўтмай экскаватор туман бекагига етиб келди. Экскаватор билан бирга бир дона вагон-уй ҳам қўшиб жўнатилганини кўриб Аловиддин ҳайрон бўлиб қолди. Чунки лизинг шартномасида вагон-уй тўғрисида ҳеч қанақа гап йўқ эди. Айна мана шу вагон-уй орқасида “Ўз мелио маш лизинг” билан низо келиб чиқди.

НИЗОНИНГ ТУҒИЛИШИ

Аловиддин лизинг идорасига кўнгирак қилиб, вагон-уй олиш учун сизлар билан шартнома тузмаганман, нима учун уни менга жўнатдинглар деб сўради.

— Вагон-уйга тегишли шартномани сизга жўнатдик. Уни имзолаб, муҳр қўйиб бизга юборасиз.

— Вагон-уйнинг нархи қанча ўзи?

— Нархи йигирма беш миллион, фоизи билан 45 миллион бўлади.

— Бу нархга мен бу вагон-уйни ололмайман ва сизлар юборган шартномани имзолай олмайман. Бунга ўхшаган вагонни мен шу ернинг ўзида 500.000 сўмга сотиб олишим мумкин.

— Шартномани имзоламангиз ўзингизга қийин бўлади, — деди лизинг идораси ходими.

— Ахир мен сизларга вагон-уй оламан деб айтганим йўқ, сизлар ҳам бу ҳақда оғиз очмагансизлар.

— Биз оғиз очсак-очмасак ҳам сиз лизинг айтганимизни қулоқ қоқмай бажаришингиз керак.

Аловиддин вагон-уйни темир йўл бекагига қаровсиз қолдириб келса яна ғалва қилиши мумкинлигини тушунигани учун уни экскаватор билан бирга уйига олиб кетишга мажбур бўлди. Аммо вагон-уйга тегишли шартномани имзоламангиз лизинг идорасига қайтариб юборди. Кўнгирак қилиб вагон-уйни ололмайман, уни бошқа одамга сотинглар деб айтди.

Айна мана шу вагон-уй туфайли лизинг идораси билан Аловиддин ўртасида низо келиб чиқди. Лизинг идораси бундай вазиятда қандай йўл тутиши керак эди? У вагон-уйни қайтариб олиши ва бошқа харидор топиб уни мумкин қадар тезроқ сотиш чораларини кўриши ёки бирон жой топиб харидор топилгунча сақлаб туриши лозим эди, ҳатто вагон-уйни эҳтиёт қилиб вақтинча унингдан сақлаб тур, кейинроқ бир чорасини топармиз деб Аловиддиннинг ўзидан илтимос қилиши ҳам мумкин эди. Ана шунда низо ўз-ўзидан барҳам топар, ҳамма ўз иши билан бемалол шуғулланиш имконияти вужудга келар эди. Лекин “Ўз мелио маш лизинг” республикадаги катта ва нуфузли, қўлини қаерга узатса етадиган идора бўлгани учун, бизнинг назаримизда, сал пастроққа тушишга, у ёки бу шахсга илтимос билан мурожаат қилсак, бундай илтимос юксак нуфузимизга салбий таъсир кўрсатади деб ўйладилар шекилли, ўзига эп кўрмади. Қайтанга ушбу низо ни янада чигаллаштирадиган, чуқурлаштирадиган чора топишди, вагон-уйни бошқа одамга ёки бошқа корхонага сотиш ўрнига унинг пулини лизинг пулини тўлайдиган “Қоровулбозор сув қурилиш ирригация” номига ўтказиб қўя қолишди. Кейинчалик суд даъвоини 2012 йил 10 сентябрдаги 1 дона вагон-уйни етказиб бериш бўйича тузилган 12/03-135-сонли лизинг шартномасини тузилганлик ҳолатини тан олиш талаби бўйича иш юртишни тугатган бўлса-да фоизлар экскаватор пулига қўшиб ёзиб борилаверди-борилаверди ва бу фоизлар беш олти йил ичида сўкимга боқиладиган буқаддай семириб 87 000 000 дан ошиб кетди. “Ўз мелио маш лизинг” орадан беш йил ўтгач бу қарзни Аловиддиннинг оёғига кишан ургандай урди.

Аловиддин эса шу ўтган йиллар давомида ўзи ҳам тинмади, экскаваторни ҳам тиндирмади. Қаттиқ ва самарали ишлагани боис лизинг томонидан экскаваторга белгиланган нархни ўз вақтида тўлаб турди ва 2017 йилдаёқ лизинг пулининг шартномада кўрсатилган 173.000.000 сўм миқдоридagi лизинг тўловини тўлиқ тўлаб, фоизларини ҳам 95 фоизини тўлаб қўйди. Ўзига топширилган ишларни ўз вақтида сифатли бажариб турганлиги учун унинг ишидан туман раҳбарлари ҳам, унга буюртма беришган хўжаликлар раҳбарлари ҳам мамнун эдилар.

Лекин бу пайтга келиб лизинг идораси хуқуқшунослари Аловиддинга кўнгирак қилиб: — Сизнинг 87.211.013 сўм қарзингиз бор, шу қарзни тўлаб қўйишингиз керак, — деб қайта-қайта айта бошладилар.

— Бу пул вагон-уй билан боғлиқ. Мен вагон-уй учун шартнома тузмаганман. Бу қарзинг менга алоқаси йўқ. Агар қарзим бўлса судга бераверинглар, — деб жавоб берарди Аловиддин.

“Ўз мелио маш лизинг” давлат лизинг компанияси 2017 йилда “Қоровулбозор сув қурилиш ирригация” хусусий корхонасини судга бериб вагон-уй масаласини узил-кесил ҳал қилишга, агар Аловиддин Муродов “Йўқ, вагон-уй учун пул тўламайман” деб оёқ тираб туриб олгудай бўлса, занжирли экскаваторни ҳам, вагон-уйни ҳам ундан олиш масаласини қўйишга қатъий қарор қилди.

СУД

Ўзбекистон савдо-саноат палатасининг Тошкент вилоят ҳудудий бошқармаси “Ўз мелио маш лизинг” идораси манфаатида Бухоро вилояти Когон туманлараро иқтисодий судига Аловиддин Муродов раҳбарлик қилаётган “Қоровулбозор сув қурилиш ирригация” хусусий корхонасидан бир дона вагон-уйни етказиб бериш бўйича тузилган 2012 йил 10 сентябрдаги 12/03-135-сонли лизинг шартномасини тузганлик ҳолатини тан олишни, тўланмаган суммаларни ундиришни ҳамда занжирли экскаватор ва вагон-уйни техник соҳада даъвогарга қайтаришни сўраб даъво ариза киритди.

Когон туманлараро иқтисодий суди 2017 йил 14 сентябрда тўланмай қолинган тўловларни тўлаш, бир дона занжирли экскаватор ҳамда бир дона вагон-уйни техник соҳада даъвогарга топшириш тўғрисида хал қилув қарори чиқарди.

Аловиддиннинг хуноби чиқди, кайфияти бузилди, лекин тушунликка тушмади. “Мени бу ишда албатта ҳақман”, деб ўзига-ўзи сўз берди ва адвокат ёрдамида юқори судга апелляция шикоятини ёзиб топширди.

Бухоро вилоят иқтисодий суди ишни апелляция тартибда кўриб Когон туманлараро иқтисодий судининг хал қилув қарорини бекор қилди ва ишни янгидан кўриш учун Бухоро туманлараро судига юборди.

Бухоро туманлараро иқтисодий суди сирдан ишни кўриб, у ҳам бир дона занжирли экскаваторни ҳамда бир дона вагон-уйни “Ўз мелио маш лизинг” давлат акциядорлик компаниясига техник соҳада қайтариш тўғрисида хал қилув қарори чиқарди. Фақат унда даъвоининг 2012 йил 10 сентябрдаги бир дона вагон-уйни етказиб бериш бўйича шартнома тузилганлик ҳолатини тан олиш талаби бўйича иш юртиши тугатилди.

Аловиддин Муродов хуқуқни яқши биладиган одам эмасми, яна юқори судга апелляция шикоятини ёзди.

Бухоро вилоят иқтисодий суди апелляция инстанцияси суди ишни кўришга қабул қилиб олди ва биринчи суд мажлисида Аловиддин экскаватор учун белгиланган нархни тўлаб қўйгани, маржасини эса 95 фоизини тўлаганини, вагон-уй учун шартнома тузмаганлигини кўрсатиб даъво аризани пулга чиқариш учун қаттиқ уринди: даъвогар вақилига ва гувоҳларга ишга тааллуқли саволлар бериб, суд йўналишини ўзининг фойдаси томонга ўзгартиришга жонбозлик билан ҳаракат қилди. Музокарада лизинг идораси ходимларининг вагон-уй билан боғлиқ “уйинлари” ҳақида эҳтирос билан гапирди:

“...биринчи инстанция суди ишни кўрган кунда лизинг тўловларини мен ортиги билан тўлаб қўйдим, вагон-уй учун шартнома тузмаганман, вагон-уй учун судга тақдим қилинган шартномадаги имзо ва муҳр қалбаки, чунки унга занжирли экскаватор учун тузилган шартномадан нухса кўчириб қўйилган холос. Сабаби лизинг шартномаси бўйича олдиндан тўлов шартномаси қилинмаса, лизинг объекти берилмайди, вагон-уй учун эса шартнома тузилмаган ва ҳеч қандай тўлов амалга оширилмаган...”

Апелляция инстанцияси суди ишни атрофлича кўриб чиқди ва вагон-уйни лизинг идорасига қайтариш, занжирли экскаваторни жавобгарнинг ўзида қолдириш тўғрисида қарор чиқарди.

Аловиддин Муродов эса ўзининг ҳақлигини судда исботлаб бера олганидан хурсанд эди.

Суддан кейин “Ўз мелио маш лизинг” давлат компанияси вагон-уйни олиб кетди. Бироқ вагон-уйнинг баҳоси бўйича Аловиддиннинг лизинг тўловига қарз сифатида киритилган пул миқдори чиқариб ташланмади.

ЭКСКАВАТОР ҚИНҒИР ЙЎЛ БИЛАН ҚАНДАЙ ЭҒАЛЛАБ ОЛИНДИ?

2018 йил декабрда Аловиддиннинг олдига кўп йиллар бирга ишлаб жуда кадрдонлашиб кетган шофирконлик таниши Отабек келди.

— Аловиддин, лизинг тўловларидан қутулайин деб тиним билмай ишладинг, кейин Бухородаги судларда ҳам адолатни юзага чиқараман деб роса уриндинг, шуларнинг ҳаммаси сени қаттиқ чарчатди, тўғрими?

— Ҳа, шундай.

— Агар шундай бўлса, сен бироз дам ол, даволаниб соғлигингни яхшила. Биласан, менинг “Отабек-Тўра” деган фирмам бор, хўл десанг шартнома тузамиз-да сен хийла ўзингга келгунингча экскаваторингни мен бир неча ой ишлатай, бунинг учун сенга эса ҳар ой ўн беш миллиондан ижара пули бериб тураман.

Бу пайтга келиб Аловиддин ҳақиқатдан ҳам руҳий, ҳам жисмоний чарчаб, анча ҳолдан тойгани учун Отабекнинг таклифи жуда маъқул тушди. Лекин унинг таклифи ортда бир шумлик яширинганини у ўша пайтда тушунмади. Ахир кадрдон оғайниси дилидаги қинғир режасини унга ғамхўрлик қилгандай ширин сўзларга ўраб, ўзини қўй оғзидан чўп олмайдиган одам қилиб кўрсатганидан кейин у, фақат ишни биладиган, ишонувчан Аловиддин буни қаёқдан ҳам билсин?..

ИШОНМАГИН ДЎСТИНГГА...

Энди сўзни яна Аловиддинга берамиз:

— Отабек экскаваторни, мендан олиб, ўзининг кадрдони “Махсус Гидро иншоот” МЧЖ раҳбари Қ.Воҳидовга бериш ҳақида олдиндан келишиб қўйганини, Қ.Воҳидов эса ўз навбатида лизинг идорасига бориб, вагон-уй учун Аловиддин тўламаган пулни мана мен тўлаб бераман, фақат сизлар экскаваторни менинг номимга расмийлаштириб берайсизлар деб таклиф қилганлигини мен кейин, анча кейин билдим. Унинг лизинг идорасига бориши бежиз эмас. Ҳозирги пайтда экскаваторнинг нархи жуда кўтарилиб 170.000 АҚШ долларига тенг бўлиб қолган. Уни сўмга чақсангиз бир миллиард етти юз миллион сўмдан ошади. Шунча пулга техника сотиб олгандан кўра 87.000.000 сўмга менга тегишли экскаваторни олса сув текинга олгандай бўлади-да. Судда ютқазиб аламзада бўлган лизинг идорасидагилар унинг таклифини жон-жон деб қабул қилишган бўлсалар керак.

Экскаватор Аловиддинда, уни қандай оламиз деган масала кўтарилганда, Воҳидов мен бу масалани хамирдан қил суғургандай осон ҳал қиламан деб ваъда берган чиқди. У режасини Отабекка айтиб бир йўлини топиб экскаваторни Аловиддиндан ол, мен Тошкентдан экскаватор учун улғуржи иш топиб қўйганман, экскаваторни Тошкентга олиб келиб менга берасан, экскаваторни мен ўзимга оламан деганидан сўнг Отабек менинг олдимга борган бўлса керак. Ота-боболаримиз “Ишонмагин дўстингга, сомон тикар пўстингга” деб Отабекка ўхшаган “дўст”ларни кўзда тутган бўлса керак...

Хуллас, Отабек ёлғон-яшиқ гаплар билан Аловиддинни ишонтирди ва иккаласи тегишли тартибда шартнома тузиб имзо ва муҳр қўйишганларидан сўнг экскаваторни Отабекка берди. Кейин у экскаваторни Воҳидовга топширди. Бироқ у Аловиддинга ўзи таклиф қилган ва шартномада ҳар ойда ўн беш миллиондан бериб тураман деган ваъдасини турли ваз-қарсонларни рўқча қилиб бажармади.

Орадан бир неча ой ўтди. Ҳар ойда бериладиган ўн беш миллиондан дарак бўлавермагач, Аловиддиннинг ўзи Отабекни топиб учрашди.

— Ҳар ой ўн беш миллиондан пул бериб тураман деб айтувдинг, бир неча ой ўтиб кетди бир сўм ҳам бермадинг-ку?

— Берардим, лекин экскаватор бузилиб қолган эди, пулни эҳтиёт қилсиз ва таъмирловчиларга беришга тўғри келди.

— Экскаватор қаерда?

— Экскаватор менда эмас, Воҳидовда!

— Қайси Воҳидов-да?

— Воҳидов экскаваторнинг ҳозирги эгаси.

Лизинг идораси экскаваторни унинг номига расмийлаштириб бергани учун уни мендан олиб қўйди.

Бу ўринда яна шуни айтиш керакки, кейинчалик вазият кескинлашиб, иш судга боришга тақалиб қолганда Отабек Аловиддиннинг олдига борганидан ҳам, “Отабек-Тўра” ва “Қоровулбозор сув қурилиш ирригация” хусусий корхоналари ўртасида тузилган шартномадан ҳам, экскаваторни олиб кетганидан ҳам тонди.

Қ.Воҳидов эса лизинг идорасига Аловиддин вагон-уй учун тўлашдан бош тортган 87 миллион сўмни лизинг идорасининг банкдаги ҳисоб рақамига ўтказиб берди. Лизинг идораси бунга жавобан “Аловиддин Муродовдан “Розиман” деган қоғозга қўл қўйдириб келсанг унга тегишли экскаваторни сизнинг номингизга расмийлаштириб берамиз”, деб ваъда беришди.

Воҳидов ўзига қарашли бир неча кишини ишга солиб, бир қатор тўхматлардан иборат айбларни тўкиб чиқарди ва Аловиддин тўкиб чиқарилган айблар масаласи терговда ва судда ойдинлашгунча анча вақт ўтди.

Мен Воҳидовнинг олдига борган эдим, у экскаваторни менга “Ўз мелио маш лизинг” давлат лизинг компаниясини ва “Махсус Гидро иншоот” МЧЖни судга беришга аҳд қилди.

Давъога Ўзбекистон савдо-саноат палатаси Бухоро вилоят ҳудудий бошқармаси “Қоровулбозор сув қурилиш” хусусий корхонаси манфаатида Тошкент туманлараро иқтисодий судига 2021 йил 22 сентябрда жавобгарлар “Ўз мелио маш лизинг” ва “Махсус Гидро иншоот” МЧЖга нисбатан 2019 йил 26 июлдаги “Хуқуқ ва мажбуриятларни бошқа шахсга ўтказиш тўғрисида”ги шартномани ҳақиқий эмас деб топил ҳақида даъво ариза тақдим қилди.

Суд 2021 йил 29 ноябрдаги ҳал қилув қарори билан “Қоровулбозор сув қурилиш” хусусий корхонаси, “Ўз мелио маш лизинг” давлат унитар корхонаси ва “Махсус Гидро иншоот” масъулияти чекланган жамияти ўртасида 2019 йил 26 июлда тузилган “Хуқуқ ва мажбуриятларни бошқа шахсга ўтказиш тўғрисида”ги шартномани ҳақиқий эмас, деб топди...

Бизда Аловиддинга тегишли экскаваторни Қ.Воҳидовга ўтказиб берган лизинг идорасига бир неча саволларимиз бор:

Лизинг идорасига экскаватор учун 186.000.000 дан ортдак пул тўлаб лизинг қарзидан тўла қутулган ва 95 фоиз маржасини ҳам тўлаган, бугун бўлмаса эртага экскаватор эгалик ҳуқуқини расмийлаштириб олиши мумкин бўлган Аловиддиннинг мулкни 87 000 000 эвазига бошқа бировага бериб юбориш учун лизинг идораси раҳбарларида тегишли ваколоти бор эдимиз? Агар ваколоти бўлса нима учун экскаватор тўғридан-тўғри бошқа шахсга эмас айнан Воҳидовга берилди? Бухоро вилоят иқтисодий суди апелляция инстанцияси судининг 2018 йил 13 июндаги қарори кучида турган бир пайтда лизинг идораси раҳбарлари нима учун суд қарорига қарши ҳаракат қилишди? Нима сабабдан экскаватор учун лизинг пулини тўла тўлаб қўйган Аловиддиннинг ўзига экскаватор бошқа шахснинг эгалигига ўтказилаётгани ҳақида хабар бермади?

Мана, кўрганингиздек, аслида Аловиддиннинг экскаваторида ҳеч қандай сеҳр йўқ. Лекин экскаваторни бошқа кишига ўтказиб беришда адов, қитмирлик, тўхмат, ўч олиш каби салбий ҳолатлар бор эканлиги ойдинлашди.

Бир қанча йиллар давомида ана шу сансалорлик, адов, фириб туфайли тадбиркор ўз мулкни қўлга киритолмай халак. Албатта, бунда унинг ҳам қисман айби бор. Бизнингча, асосий “айби” ишонувчанлигидан бўлса керак.

Яна инсон ҳуқуқи, мулкий ҳуқуқ ҳақида кўп гапираримиз. Бу гаплар қачонки амалда бўй кўрсатгандагина гўзалдир. Шундай экан, Аловиддиннинг муаммоси албатта, ижобий ҳал бўлади деб умид қиламиз.

МУБОРАК ҚАДАМЖОЛАР

Ўрта Осиёда Аллоҳнинг инояти билан учта пайғамбарнинг муборак маконлари — қабрлари борлиги тарихий манбаларда қайд этилганлигини кўпчилик яхши билса керак. Ана шу уч улуг қадимжолар ҳам Яратганнинг марҳамати билан Ўзбекистонда жойлашган. Бири қадим ва ҳамisha навқирон Самарқанд шаҳрида. Дониёл пайғамбар (насронийлар Даниёл дейишади) нинг қабрлари. Соҳибқирон Амир Темур бобомиз ҳарб юришлари даврида пайғамбар қабрининг харобалигини кўргач, эзгу ниятда Ироқ томонлардан тупроғи билан туяга орттириб, рўйи замин сайқали бўлган пойтахти Самарқандга олиб келиб, баҳаво жойга дафн қилади ва ҳашаматли мақбара қурдиради. Бугунги кунда ҳам бу ердан зиёратчиларнинг қадами узилмайди. Кейингиси, “Қисас ул анбиё” китобида Амударё бўйида, Хўжайли туманида Шамун Набий алайҳиссаломнинг қабрлари борлиги қайд этилган.

Учинчиси эса Сурхондарёда — Амударёнинг ўнг соҳили, Пайғамбар ороли деган маконда Зул Кифл пайғамбар қабри кўни топган. Шу ерга келиб дарё иккига бўлиниб яна ўн чақирмлардан сўнг қўшилиб кетади. Пайғамбар оролининг бош тарафида, дарё ўзани энг торайган жойда авлиё Ҳақим Термизийнинг мақбаралари минг йилдан буён савлат тўкиб турибди. Дарё шундоқ ёнидан чайқалиб оқади. Атиги соҳилдан мақбара ўттиз-қирқ қадам берди. Яратганнинг қудрати билан асрлар ўтбидики, мақбара зах ҳам тортмайди, унга бирон зиён ҳам етмайди.

Нуронийларнинг айтишича, бир аср илгари тинимсиз ўн кунларча ёгингарчилик бўлиб, Бойсун, Боботоғ, Ҳисор, Помир тоғларидан жуда катта ҳажмда сел келган. Булутлар тарқаб, кун очилгач, маҳаллий аҳоли вакиллари биринчи ана шу икки зиёратгоҳдан хабар олишади ва ҳайратдан лол қолишади. Минг-минг кублаб ўтган сел суви мақбаралар тўғрисида келганда зўра ярим қаричлар кўтарилган экан. Буни синчков қариялар сувнинг, селнинг изи — тамғасидан билишган. Одамлар Зул Кифл пайғамбарнинг мақбарасида ҳам шундай ҳолни кўришади. Шунда Термиз сайидларидан бири “Аллоҳ ўз дўстини ўзи сақлайди”, деган экан.

Сўнги маълумотларга қараганда, Оролининг умумий майдони тўрт минг гектардан зиёд, эни олти, бўйи саккиз километрдан ортиқроқдир. Миллоддан аввалги VI-VII асрларда яшаб ўтган Зул Кифл ҳазратлари

Зул Кифл пайғамбар зиёратига қачон борамиз?

шу ерда дафн этилганлиги боис, аҳоли бу жойни “Пайғамбар ороли” деб ном беришган дейишади. Муқаддас Қуръони каримнинг “Анбиё” ҳамда “Сод” сураларида номлари зикр этилган Зул Кифл алайҳиссалом (маъноси-кафолат соҳиб)нинг қабри шу тариқа неча минг йилдан буён юртимизда эъзозланиб, асраб келинмоқда. Шақсиз, табаррук китобда эсланган йигирма беш пайғамбардан бири Зул Кифл алайҳиссаломдир. Алишер Навоий “Таърихи анбиё ва ҳукамо” асаридан бул зоти мукаррамнинг таъриф ҳамда зикрларини хўп келтиради. Ушбу рубоий ҳам шу хусусда:

Зул Кифл ишиким,

Ҳаққа далолат эрди,
Ҳақ раҳматидин элга кафолат эрди.
Чун қавмининг ойини залолат эрди,
Ўтти чу замирига малолат эрди.

Пайғамбарлар Аллоҳнинг элчиларидир. Зул Кифл алайҳиссаломнинг фазилатлари, пайғамбар сифатидаги хизматлари ҳақида ўнлаб улуг алломаларнинг асарларида баёнлар келтирилади. Абул Лайс Самарқандийнинг “Тафсири ул Қуръон”, Исмоил Ҳаққий Бурсавийнинг “Рухул баён” каби бебаҳо асарлари шулар жумласидандир. Бу нарсани XVII асрда яшаган бахлик қомусий олим Маҳмуд ибн Валий ўзининг “Сирлар денгизи” китобида: “Пайғамбар Зул Кифл алайҳиссалом дафн этилган Термиз яқинидаги бу орол Ҳақим Термизий билан Хизр алайҳиссаломнинг учрашув жойи бўлган”лигини таъкидлайди.

Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ёшлар

мураббийси, таниқли исломшунос, моҳир таржимон, истеъдодли шoir Мирза Кенжабек ўзининг “Буюк Термизийлар” китобида Зул Кифл алайҳиссаломга алоҳида боб ажратган бўлиб, унда донишмандона шундай сўзларни айтади: “Бу қабр кейинчалик шу Оролда пайдо бўлганми ёки қабр қадимдан мавжуд бўлиб, кўхна Жайхун кейинчалик хурмат юзасидан бу қабрни зиёрат қилиб, иккига бўлиниб оққанми – бу тадқиқотлаб масаладир.”

Энди айна муддаога ўтас ҳам бўлади. Шўролар бизнинг овоз ва обод ҳудудимизга “қулликдан кутқарамиз” баҳонасида бостириб келган кундан, яъни 1920 йил амир Олимхон тахтидан воз кечиб, Бухородан Афғонистон сари йўл олгандан буён Пайғамбар ороли ёпиқ ҳудуд ҳисобланади. Демак, пайғамбар Зул Кифл алайҳиссаломнинг қабрлари ва мақбараларини зиёрат қилиш ҳуқуқидан мамлакат аҳолисигина эмас, бутун олам сайёҳлари 100 йилдан ошибдики, бебаҳра, дангалани айтганда, мосуво бўлишган. Бунинг учун фақатгина минг-минг афсус, дейсиз, холос! Улуг авлиё ва Ҳақимия тарикатининг асосчиси бўлган, дунё тан олган олим Ҳақим Термизийнинг мақбаралари ҳам мустақилликка эришганимизга қадар ана шундай таъқиқ ҳудуд мақомида эди. Ҳатто рус ҳарбийлари чегара баҳонасида зиёратгоҳ ёнида чўчкахона бунёд этишганди. Буни билган биларди, чунки ҳеч кимга чегарадан ўтишга (ҳарбийлардан ташқари) рухсат берилмасди. Энди мустақилмиз, тарихни

орқага қайтариб бўлмайди.

Яратганга шўқри, Президентимиз Ш.Мирзиёев ташаббуси ва раҳнамолигида пайғамбар Зул Кифл алайҳиссаломнинг қадим ҳамда боқий мангоҳи 2018 йилда тубдан таъмирланиб, замонавий кўриниш касб этди. Мақбара, катта гумбазли мачит, ҳилхона реконструкция қилинган, атрофи ободонлаштирилиб, гуллар ва мазарали дарахт кўчатлари ўтказилди. Утган асрнинг 80-йилларида бир баҳона сабаб бу даргоҳга борганимизда ачинарли даражада харобазорга айланган мақбара манзараси ҳозир ҳам кўз ўнгимизда турибди. Ҳар гал мақбара олдида тушган суратимизни кўрганда ташландиқ ҳолга келиб қолган манзарадан юрак увушиб кетарди. Шунчалик тўқайзор, патта дарахти, қамиш, жингил, ажриқ ва бошқа ёввойи ўт-ўланлар баландлигидан ҳамда тигизлигидан азбаройи қадам босишга кўрқардинг. Ҳозир эса бошқача, юз фоиз бошқача кўриниш, кўрсанг кўзинг қувнайди, беихтиёр шўқроналар айтасан!

Яна бир қарра таъкидламоқчи эдикки, орол Афғонистон билан туташ чегара ҳудудиди. Аслида эса Термиз шаҳри, Термиз, Музработ, шимоли шарқий томондан яна бир қанча туманлар чегарага туташ жойлашган. Ҳозирча, бу ерда чегара қўшинлариға қарашли ҳарбий қисм бўлиниши мавжуд. Маълум байрамлар, ҳайитлар муносабати билан йилга бир икки марта махсус делегация аъзолари ёки бошқа ваколатли кишилар оролга бориб ҳар-

бийларни табриклашади, уларга яратилган шарт-шароит билан танишишади, шу баҳонада пайғамбар қабрини ҳам зиёрат этиб, Қуръон тиловат қилишади.

ЮНЕСКОнинг табиат ёдгорликлари рўйхатига киритилган Пайғамбар ороли ва Зул Кифл алайҳиссалом мақбарасидан ҳозирча баҳраманд бўлаётганимиз ҳамда фойдаланаётганимиз шугина, холос. Тўғри, маслаҳат, тақлиф беришдан осони йўқ. Лекин биз айтмоқчи бўлган нарсаларнинг имкони ва ечими бўлса керак. Демокриманки, Оролни ва пайғамбар Зул Кифл алайҳиссаломнинг мақбара мажмуасини маҳаллий аҳоли ҳамда хорижий сайёҳларга очиб қўйиш учун “чегара ҳудуд” деган гап баҳона бўлолмайди. Агар сайёҳлар учун керакли шароит ва қулайликлар яратилиб, махсус автобуслар қўйилса, нур устига, аъло нур бўларди. Тўғри, сайёҳлар ҳавфсизлигини таъминлаш жуда муҳим масала! Бизга бу борада маълум тажриба, кўника учун маълум вақт керак бўлади. Бирор муддат Оролда сайёҳлар учун меҳмонхона, овқатланиш, савдо, хизмат кўрсатиш шохобчалари, кўнигочар нуқталар қуриб бўлмас. Лекин келажакда бу оролни ҳақиқий жаннатмаконга айланишига ишончимиз комил. Миллатидан, ирқидан, тилидан, динидан қатъий назар ким ҳам муқаддас Қуръони каримда номи зикр этилган пайғамбарнинг қабрини зиёрат қилишни истамайди дейсиз?! Шунда бу даргоҳга йилига минг-минглаб маҳаллий ва хорижий сайёҳлар ташриф буюришади. Мана сизга Сурхондарё туризм имкониятининг биргина жиҳати. Айниқса, Оролни табиати ва ҳайвонот олами ҳар қандай сайёҳни лол қўдиради. Оролда ўрдақ, фоз, тустовуддан тортиб, қоплонгача учратиш мумкин. Ҳам беназир туризм маскани, ҳам муқаддас зиёратгоҳ, ҳам бетакрор табиатли давлат кўриқхонаси бўлади.

Ҳўш, номилари Қуръони каримда бир неча бор зикр қилинган пайғамбар Зул Кифл алайҳиссаломнинг мақбараларини зиёрат қилишни истайсизми?! Умидсиз бўлман! Ахир биз энг ривожланган XXI асрда ашайимиз! Иншооллоҳ, насиб бўлса, мамлакатимиздаги тегишли мутасадди давлат ташкилотлари раҳбарлари бу муаммога ҳам ижобий ечим топадилар, деган комил ниятдаммиз...

Шу ўринда албатта алоҳида таъкидлашимиз жоизки, давлатимиз чегаралари дахлсизлигини таъминлаш ўта муҳим масала. Бундан ташқари, бугун Афғонистондаги сиёсий вазият ҳам тушунарли. Аммо Эски Термиз ҳудуди орқали бориладиган Амударёнинг қоқ ўртасида жойлашган — “Пайғамбар ороли” — юртимиз ҳудудиди. Ушбу ҳудудга доимий назорат остидаги йўлак очиб имкониятларини ташкил этишнинг иложи бўлса керак. Қолаверса, узоқ йиллар Амударё қирғоғида жойлашган Термиз ота қадимжоси ҳам бир пайлар ёпиқ, тиконли симлар ортида эди. Бу ҳақда юқорда айтдик.

Истиқлолимиз шарофати ила халқимиз, юртимизга ташриф буюрадиган сайёҳлар Зил Кифл пайғамбар қадимжосини ҳам зиёрат қилиш саодатига эришсалар, бу жуда улкан воқеа бўлур эди.

Сафар ОМОН,
“Hurriyat” мухбири.

Суратларда: “Пайғамбар ороли”даги Зул Кифл алайҳиссалом мақбараси кўринишидан лавҳалар.

ВОҚЕИЙ

УЛФАТ

Қобилбой доимо ишга велосипедда келади. Шаҳарнинг жин топмас бир четидан ҳаммадан барвақт етиб келади. Ҳатто ишхонадан эллик-юз метр нарида турганлар кечикса кечикар, аммо у ҳеч қачон кечикмайди.

Гоҳо йўлда дуч келиб қолса, ҳазил-мутойиба қилади:

— Сизни қаранг-у, шунча йил бошлиқ бўлиб ишлаб, битта эшак олишга ҳам кўрбингиз етмади. Яхшиси, мансабни ташлаб, оддий фуқаролар блокига аъзо бўлинг, шунда балки пиёда юрмассиз.

Бундай зидлантириш унинг суюкли усули. Бир кун уйимизга нима иш биландир келган экан, кучуквачча дарвозада велосипеди қаршида туриб олди-да, уйга киритмай хура бошлади. Шунда нима дейди денг:

— Сизни қаранг-у, шунча йил раҳбар бўлиб ишлаб, бундай бир каттароқ кучук олишга иложингиз етмадими?

У бор давра латифасиз, аскиясиз ўтмайди. Хотинига ўзини суйдирган яхуди ҳам, орденларни кўп осанидан кўрак қафаси кенгайиб кетган раҳматли даҳо ҳам, Патрис Лумумба университетида бирга ўқиган собиқ курсдошини чангалзорда кўриб, уни емоқчи бўлган одамхўр қабила бошлиғи ҳам, узоқ шаҳарда ўқишда юрган эрини тушида кўриб ҳомилдор бўлган чучки келин ҳақидаги латифалар ҳам қолмасди. Энг “свежий”лари ҳам айтиларди.

Бундай одамларни давранинг гули дейишади. Ҳаммади озига қаратиб зериқтирмай ўтиришади. Уларнинг ҳам борига шўқр. Кўп жиддий яшайверсак, умр қисқаради, дейишади.

У хорижда ўқиб келган. Шунинг учунми, маҳаллийчилик унсурлари унда кўринмайди. Қандайдир илмий даражаси ҳам бор, ниманидир, қачондир ёқпаган...

Унинг яна бир хислати бор. Буни ҳамкасблари ҳам яхши билишади: у, “доно бўламан десанг — кам де, соғлом бўламан десанг — кам е” ҳикмати мазмунига қарши ўлароқ, қанча кўп гапирса, шунча кўп ейди ҳам. Анча-мунча овқатни кўрдин демайди. Бунинг сабабини ўзи “ялқов эмасман, кўп ишлайман, ҳар саҳар дакан хўрозимнинг биринчи қичқиришиданок туриб, мол-ҳолга қарайман, сўнг экиндан бўшаган ерларни ағдараман”, дея тушунтиради.

Бир кун ҳазиллашиб ҳамкасбимиз Нормамат сўраб қолди:

— Қобилбой, ростини айтинг, ҳар кун неча порс овқат ейсиз?

— Ҳар саҳар оч қолиб уйғонаман. Хотин, болалар ухлаб ётган бўлади. Туриб чой қўяман, дамлаб ичаман, нон ейман.

— Бир ўтиришда қанча нон ейсиз? — сўради у яна шўхлик қилиб.

— Бола-чақани уйламансам, айниқса,

эрталаблар бир ўтиришда тандирда пиширилган нондан иккитасини еб қўяман.

— Бола-чақани уйлаганда-чи?

— Унда бир ноннинг ярмини ейман.

Шундай кунларнинг бирида кимдир ҳазил билан: “Қобилбой, онда-сонда дўхтирга ҳам учрашиб туринг” деса, Қобилбой “нега?” деб сўрайди. “Сиздек жуссаси кичик киши аслида бунча кўп овқат емаслиги керак. Балки ичингизда илон-пилонингиз бордир”.

Шунда Қобилбой тўғридан-тўғри хориж тилида уч сўздан иборат жумла билан шундай жавоб берибди: “...”. Анча кўппроқ чиққан бу жавобга суҳбатдоши тушунмаган экан, “Маслаҳатингиз учун раҳмат” дедим дея “таржима” қилибди у жилмайиб.

Бу воқеа ҳам ҳамкасблар гурунгида латифага айланган.

Бозор Илёс ал-АМИН.

